

„ד י ס נ ט“

האנשים שנקבעו לביצוע עליה זו היו: קלעי דבלין, קלעי מנסטר, חצי בטליון של הרנימנט מהפשייר ופלווגה של חיל המהנדסים ממערב יורקשייר.

שלוש פלוגות מקלעי דבלין צריכים היו לעלות לחוף מסירות-משא הנגרות אחרי אניה, ואילו היתר — מאנטי-קייפור, „הנהר קלייד“ שמה, ששימשה פעם אניה מובילת-פחם. אניה זו, שהפכה אתר כך לאחר המראות הבולטים ליד קֶף הללס במשך כל מערכת גליפולי, הותאמה להובלת צבא ולעליתו לחופים. מתחייצאיה או כניסה, נפרצו בדפנותיה, בנובה של המיפון התיכון, ומתחתם, לאורך הדפנות נבנו פְּדָפִים, למען אֶפְשֶׁר לאנשים לרוץ מהם היש מהר לחוף. כי התכנית היחה, להעלותה לשרטון קרוב ככל האפשר לחוף ואו, למשוך או לגרוף את סירות-המשא שגוררה אחריה, אל הריות שבינה לבין החוף, על מנת ליצור מעין גשר-סירות ממנה אל החוף. לאחר שתחוברנה סירות-המשא בצורת גשר, צריך היה לפתוח את הפתחים ועל החיילות המהכים לזנוק מתוכה אל המדפים ההיצוניים ומהם — לרוץ על פני סירות-המשא אל החוף. הספון העליון של האניה וה„גשר“ של רבי-החובל הונגו כלוחות פלדה ובשקי-חול וזא מבוצר למכונות-היריה נבנה מעל לחלק הקדמי של הספון, למען תוכל להשיב לאש האויב. חמש סירות-קייפור („סירות-משמר“), שכל אחת גוררה אחריה חמש סירות גדולות מלאות אנשים, שָׁמו לצדיה של „הנהר קלייד“ והוסיפו להתקדם גם משעלתה לשרטון. והיא עלתה לשרטון ימינה במקצת לשמח השפה הקסנה, במרחק של כארבע מאות ירד מתורכות סירת סרד-אל-בחר, לפני שהתורכים פתחו באש; אולם כמעט משעלתה לשרטון, כשסירות-המשמר עם אלו הנגרות אחריהן היו כבר לפניה, במרחק של 20 או 30 ירד בלבד מאותה השפה, — פתחו כל רובה וכל מכונת-יריה שבטירה ובעיירה שמעל לה ובנבעה המפוחלת, הנמוכה שלאורך המפרץ על חפירותיה המבוצרות יפה, באש קטלנית על האניה ועל הסירות. מן הנמנע היה שיחמיאו. מפתחם של התורכים השחרעה למולם ומשני האנפים, בִּפְתָחִים שבין 100 עד 300 ירד, כאור יום בהיר — 30 סירות שהצטופפו יחד, נדושות אנשים ואניה גדולה כדבעי. עם ההתפרצותה הראשונה של האש הלבין המפרץ כאֶשֶׁד סוער, משום שהתורכים ירו לא פחות מאשר עשרת אלפים יריות בדקה במשך רגעי ההתקפה הראשונים. אלה שלא נהרגו בסירות ביריות הראשונות, קפצו מחוכן, כדי להגיע לחוף בריצה או בשחיה. רבים נהרגו במים, רבים שנפצעו נסתפו בגלים וטבעו; אחרים טבעו עקב עומס ציודם בנסותם לשחות בורס הסוער. אולם אחדים השיגו את החוף, והם כהרף עין התפרמו על מנת לחתוך את סבכי-התיל ונהרגו, או שונקו אל המחסה

העלאת תוחת לחוף מסירת «גייפ» עם מדף

של גליהחול או של שפת־הים המורמת, הלופחת את המפרץ כקשת. אלה המעטים מאד שהגיעו אל המחסה היו מחוץ למכנה מידיה, אולם הם היו קומץ בלבד. הסירות נהרסו במקום בו עלו לשרטונים.

בינתיים התאמצו אנשי „הנהר קלייד” להקים את נשר הסירות שלהם על־ידי גריפת סירות־המשא למקומן המיועד וקשירתן בין האניה והחוף. הם נהרגו בשעה שעבדו, אולם אחרים באו במקומם: הגשר הוקם, ואחרים מאנשי גודו מנסטר אצו על פניו מהאניה ונפלו ערמות ברזם. ובבוא אחריהם פלוגה אחרת, נשכרו או נקרכו ביריות החיבורים שבין סירות המשא; האנשים קפצו לתוך המים וסבעו או נהרגו, או שהשיגו את שפת הים ונהרגו, או שנפלו פצועים עליה ושכבו תחת האש, כשפצעייהם רבים והולכים, עד שמתו; מועטים, מועטים מאד הגיעו אל גליהחול. עוד אנשים אמיצים קפצו על ספון סירות־המשא על מנת להתקיין מחדש את הגשר; הם נגרפו או נורו לגורים. זמן חייהם הממוצע על פני הסירות הללו ארך כשלושה רגעים, אולם הם התקינו את הגשר מחדש והפלוגה השלישית של אנשי מנסטר הלכה בו למות תחת סַעַר של שרפנלים שהותיר אך מחי מעט. עתה התחילו התותחים הכבדים בחוף האסיתי מטילים פגזים על „הנהר קלייד” ותופת־האש המהירה לא פסקה אף לרגע. ושוב ניסו אנשים נוספים לעלות לחוף בראשותו של הברינדיר־גנרל גֵפִיר, אולם הוא גהרג ואתו כמעט כל הנלוים אליו. ואז נשארו הנותרים שעות ממושכות על ספון האניה התקועה אל השרטון, כשהריות מכות בלוחות־הפלדה שלה בנקישה בלתי־פוסקת. שתיים־עשרה מכונות־היריה שלה השיבו אש והיו הורגות כל תורכי שרק נראה; ברם, אף דבר לא ניתן היה לעשות לערות המעטים הנותרים מבין אלה שעלו לחוף, אשר שכבו עתה תחת המחסה של גליהחול בצד האחר של שפת הים. מות במוות כמעט היה צפוי לכל המנסה לעזוב את האניה, אולם במשך היום כלו קפצו אנשים ממנה (ברשות או שלא ברשות) על מנת להביא מים או להחיש עזרה לפצועים בסירות או בחוף. כמאה אנשים אמיצים נתנו כך את חייהם; כל אדם באותו יום היה ראוי ל„צלב” * הצפיינות. נער אחד וכה בו בגלל אחד המעטים הנעועים ביותר במלחמה — הוא קפץ לחוף הים כשהחל בשניו בנסותו להציל סירת־משא שנסחפה בגלים.

וכך עבר היום, אולם עם בוא הערב פסקה אש התורכים, ואנשי „הנהר קלייד” עלו לחוף כמעט מבלי להפגע. הם הצטרפו לשרידים שעל החוף וקפפו סיד את המצודה העתיקה

רכב־שריון אמפיבי (ב־צבא הצי” של ארהביר)

* הכוונה לצלב ויקטוריה, הצינן הגבוה ביותר לאומץ־לב בצבא הבריטי. — המער.

ואת הכפר שמעל לה, שאויב רב החזיק בהם. הכל נהרס באש הצי, אולם בתוך חורבות המפלות של בניג'יהאבן הישנים היו חבויים אלפי קלעים שנתמכו במכונות-יירה. הם הרפו שוב ושוב את התקפותינו, משום שהיה אז ירח בהיר והם הכירו את פני הקרקע ואילו האנשים שלנו צריכים היו להתקיף במעלה הגבעה דרך תל וקרקע מבוהרת וערמות אבנים, בתוך כל החורבן והתהו ובהו והזרות של מלחמת-לילה במקום חדש. אחדים מאנשי גדוד דבלין ומנסמר תשו בחורבות ונפצעו הרחק מחבריהם וכך אבדו. עם רדת החשכה לבשו התורכים יתר עוז. כל עוד היה אור הם נעצרו באש מכונות-היריה של „הנהר קלייד“, אולם בתצות התרכזו שוב מבלי שיבחינו בהם — ותקפו. הם ירדו ישר לשפת הים, ובאפלה ולאור הירח, נמשכו התנגשויות איומות וטרופות. רבים נדקרו בכידונים, רבים נורו; געשה שם יריה פראית וצוחה. ופתאום נמגה התקפת התורכים, ומכונות-היריה שלהם פתחו שוב באש. בעלות השחר קרסו-רבצו ניצולי קבוצת העליה מתחת למחסה של גל החול. הם לא נחו כלל. רובם נלחמו כל הלילה; כולם עלו לחוף מעל לגופות ידידיהם. כל נסיגה לא היתה בנגד האפשרות, אף לא חלמו עליה. ברם השארות שם היתה נטולת כל תקווה. הלויטננט-קולונל דאוסר-ויללי ריכזם יחד לשם התקפה; הצי פתח באש איומה על חורבות המצודה והכפר. וקבוצת העליה זזה שוב קדימה, כשהיא נלחמת משית לשיח ומאבן לאבן עד אשר החורבות נפלו בידיהם. פגזים עדיין נפלו ביניהם. ותורכים בודדים, שארבו במקומות-סתור קלעו בהם והרגום ביריות; אולם העליה לחוף היתה לעובדה ושפת-הים היתה לנו.

היתה זו הקשה ורווית-הדמים ביותר בעליות-לחוף.

(מתוך „דתי נמסק“, אנתולוגיה של סרוזה ושירה לחיילים)

נראתה הקרב, שֶׁבְּרִיטְנִיָּה אֵין לָהּ גֵרֶם אַחַר לְהַפְסִיד בְּמַלְחָמָה — אֵלָא אֲבוֹד שְׁלִיטָתָהּ בְּיָם (בְּכָלֵל זֶה גַם הַשְּׁלִיטָה בְּאֵוִיר שְׁמַעַל לָיָם); מִשׁוֹם שֶׁעַל-יָרֵי בְּדֵי הַיָּמָה טַפְסִירָה אֶת וְכִלְתָּה לְהוֹסִיף לְשׁוֹל חֶלֶק בְּלָשׁוֹנוֹ בְּמַלְחָמָה מִחוּץ לְאֵינָהּ הִיא.

ארתור בריאנט, אמריל 1942

הַצָּבָא הַבְּרִיטִי הוּא קָלַע, הַנְּהַרָה בְּיַד הַצִּי תַּמְלֻכּוֹתֵי.

אֲדְמִיטְרִל לִזְרָד פִּישֶׁר (בשנת 1911, בערך)

אֲרַחֲ-הַמְּלָחָמָה הַבְּרִיטִי יֵשׁ בּוֹ סְכוּנִים שְׂאֵינָם יְדוּעִים בְּשָׁנִים שְׁרִית אַחֲרֵי.
גִּנְרָל (קָר רֶלֶף) אֲבֶרְקֶזֶמְבִּי, בִּשְׁנַת 1801,
בִּדְרָכּוֹ לְמַעֲרַכַת מַצְרִים, שָׁבָה מִצֵּא אֶת מוֹתוֹ.